

Two New Groups Beginning in time for Elul!

הגדה של פסח יג

סדר אמירת קרבן פסח מסדור היעב"ץ זצ"ל

קודם קריאת הפרשה יאמר זה

רבנו של עולם אתה צייתנו להקריב קרבן הפסח במועדו בארבעה עשר
לחדש הראשון ולהיות כהנים בעבודתם וליום בדוכנם וישראל במעמדם
קורין את ההלל, ועתה בעונותינו חרב בית המקדש ובטל קרבן הפסח
ואין לנו לא כהן בעבודתו ולא לוי בדוכנו ולא ישראל במעמדו ואתה
אמרת וישלמה פרים שפתינו, לכן יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי
אבותנו, שיהא שיח שפתינו חשוב ומקבל לפניך כאלו הקרבנו את הפסח
במועדו ועמדנו על מעמדו ודברו הלוי בשיר והלל להודות ליי, ואתה
תכונן מקדשך על מכונו ונקריב לפניך את הפסח במועדו כמו שכתבת
עלינו בתורתך על ידי משה עבדך כאמור:

ויאמר יי אל-משה ואל-אהרן בארץ מצרים לאמר: החדש
הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה: דברו
אל-כל-עדת ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם
איש שיה לבית-אבות שיה לביתו: ואם ימעט הבית מהיות משה
ולקח הוא ושכנו הקרב אל-ביתו במכסת נפשות איש לפי
אכלו תכסו על השיה: שיה תמים זכר בן-שנה יהיה לכם
מן-הכבשים ומן העזים תקחו: והיה לכם למשמרת עד
ארבעה עשר יום לחדש הזה ושחטו אתו כל קהל
עדת ישראל בין הערבים: ולקחו מן-הדם ונתנו על-שתי
המזוזות ועל-המשקוף על הבתים אשר-יאכלו אותו בהם:
ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי-אש ומצות על מררים
יאכלו: אל-תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים כי אם
צלי-אש ראשו על כרעיו ועל קרבו: ולא-תותרו ממנו
עד-בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו: וככה תאכלו

לזקק והפסח פשר]. שחט השוחט [אפלו זר], וקבל דמו כזון שפראש השוגרה, בכלי שרת, ונותן לחברו ותברו לחברו. פזון הקרוב אצל המזבח זורקו זריקה אחת פגער היסוד [עיי' פרק אהיה מקומן]. וחזור הפלי ריקן לחברו ותברו לחברו. מקבל את תפלא ומחזיר את הריקן. והיו הכהנים עומדים שורות ובידיהם בויכין שכלן פספ' או פלו זרב, ולא היו מערבים. ולא היו לפזיכין שולים. שלא נפחים וקריש הרים [בביתא איתא שפוקין העורה בשעת שחיטה כי שבת הוא אהין שילכו עד ארובותיהם בדם (פסחים מה) ודרי' לא זכר את זאת]. אחר כך תולין את הפסח באנקליות [או במקלות דקים. מניח על פתפו ועל פתו תברו, תולדו] ומפשיט אותו פלו [ובשבת עד הזדה, ומשם ולמטה שקל לה בברזן]. וקורעין בטנו ומוציאן אמורים, החלב שעל הקרב ויותרת הפבד ושתי הפליות וחלב שעליהן, והאליה אם היה ממין הפכשים, ועיין בהקשרים ליעקב מה שכתבתי בסיד' לעמת העצה, נוהגו בכלי שרת ומלקח, ומקטירן הפזון על המערכה חלבי פל זבח וזבח לבדו. בחל ביום ולא בלילה שדוא יום טוב, אבל אם חל ערב פסח בשבת, מקטירין והולכין פל הלילה. ומוציא קרבי' וממחה אותן עד שפסיר מוזן הפרש [פדי שיהיו נקיים פשעוליהו עפם]. שחיטתו וזריקת דמו ומהו קרבי' והקטר חלבו דוחין את השבת, שאר עניניו אין דוחין. בשלש פחות הפסח נשחט, ואין פת פחותה משלשים אנשים. נכנסה פת אחת, נתמלאה העזרה נוצלין אותה. ובעוד שהן שוחטין

אחז מתניכם תגרים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידיכם ואכלתם אותו בחפזו פסח הוא לי.

כך היתה עבודת קרבן פסח בארבעה עשר בנין. אין שוחטין אותו אלא אחר תמיד של בין הערבים. ערב פסח בין בחל בין בשבת, היה התמיד נשחט בשבע ומחצה וקרב בשמונה ומחצה, ואם חל ערב פסח להיות ערב שבת, היו שוחטין אותו בשש ומחצה, וקרב בשבע ומחצה, והפסח אחריו, פל אדם משראז אחד האיש ואחד האשה [בני ביתו הגדולים והשדורים ונמולים. וכשם שפילתו מעבבת מלעשות הפסח ומלאכל בו. כך מילת פזו הקטנים ומילת עבדיו בין גדולים בין קטנים וטבילת אמזותיו מעבבת] פל שיכול להגיע לירושלים בשעת שחיטת הפסח [ולענין החיוב לבוא ולראות את פני יי ולעשות חובת הרגל, והכתי' בתשובה (שאלית יעבד סימן כפ"ז) שהקטנים לירושלים בתוך המלך שלישי יום, בין בארץ בין בחוץ לארץ וזא חובבים לעלות לרגל, ואין צריך לומר להקריב קרבן פסח במעוה. ועי' שם דברים נקמדים בענין זה בסיד'] חלב בקרבן פסח, מביאו מן הפכשים או מן העוים, וזכר תמים מן שניה [אינו טעון סמיכתו, ושוחטו בכל מקום בעזרה אחר גמר עבודות תמיד הערב ואחר הטבת הערות. ואין שוחטין הפסח ולא זורקין הדם ולא מקטירין החלב על החמין. [אפלו היה פזית חמין בראשותו של אחד מבני החבורה בשעת אחת מהעבודות של קרבן פסח, הוא

ומקריבין, הלויים קורין את התלל וכהנים תוקעין
 בנצירות, החליל מכה לפני המזבח, (ועבדי כהנים היו, דברי רבי
 מאיר. רבי יוסי אומר משפחות מיוחסות המשיאין לכהנה. רבי חנינא בן אנטיגנוס אומר לויים
 היו (ערכין י.)) אם גמרו קדם שיקריבו פלם, שנו, אם שנו,
 שלשנו. על כל קריאה תקעו הריעו ותקעו. גמרה פת
 ראשונה להקריב, פותחין העזרה, יצתה פת ראשונה.
 נכנסה פת שניה, נעלו דלתות העזרה. גמרה, יצאה שניה,
 נכנסה שלישית. כמעשה הראשונה כך מעשה השניה
 והשלישית.

אחר שיצאו כלן רוחצין העזרה מלכלוכי הדם, ואפלו
 בשבת. אמת המים היתה עוברת בעזרה, שכשרוצין להריח
 הרצפה סותמין מקום יציאת המים והיא מתמלאה על כל
 גדוניה, עד שהמים עולין וצפין ומקבצין אליהם כל דם
 ולכלוך שבעזרה, אחר כך פותחין הסתימה ויוצאין המים
 עם הכלוך, נמצאת הרצפה מנקה, זהו פבוד הבית. יצאו
 כל אחד עם פסחו [יעור שלו] וצלו אותם. פיצד צולין אותו,
 מביאין שפוד של רמון, תוחבו מתוך פיו עד בית נקובתו,
 ותולהו לתוך התנור והאש למשה, ותולה כרעיו ובני מעיו
 חוצה לו. ואין מנקרין את הפסח כשאר בשר [עייין לחם שמים פרק
 כיצד צולין ובמהדורא ושאלת יעבץ סימן י"א]. בשבת אינן מוליכין את
 הפסח לביתם, אלא פת הראשונה יוצאין בפסחיהן ויושבין
 בהר הבית [עייין קונטרס בנין בית הבחירה]. השניה יוצאין עם פסחיהם
 ויושבין בחיל, השלישית במקומה עומדת, חשכה יצאו וצלו

את פסחיהן. כשמקריבין את הפסח בראשון, מקריבין עמו
 ביום ארבעה עשר זבח שלמים, מן הבקר או מן הצאן
 גדולים או קטנים זכרים או נקבות, והיא נקראת חגיגת
 ארבעה עשר, על זה נאמר בתורה וזבחת פסח ליי אלהיך
 צאן ובקר. ולא קבעה הפתוב חובה, אלא רשות בלבד,
 מפל מקום היא כחובה מדברי סופרים. כדי שיהא הפסח
 נאכל על השבע. אימתי מביאין עמו חגיגה, בזמן שהוא בא
 בחל, בטרה, ובמועט. ונאכלת לשני ימים ולילה אחד.
 ודינה ככל תורת זבחי שלמים, טעונה סמיכה ונסכים ונתנופת
 חנה ושוק [ומתן דמים שתים שהן ארבע ושפרכת שירים ליסוד.
 זהו סדר עבודת קרבן פסח וחגיגה שעמו בבית אלהינו,
 שיבנה במהרה בימינו אמן.

ויש לדעת שבכל ערב פסח היו מלבנין המזבח והמזביל:
 [אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלהיו].

גם תוספת זו הביא היעבץ בסדורו

לתוספת באור סדר קרבן פסח בזמן הבית, נביא בכאן מה שכתוב ב"שבט יהודה" עדות בן
 נכר נציב הרומיים, שהיה עד ראה בירושלים, ומאשר ומקיים כל הכתוב במשנה תורה שבעל
 פה על פי חכמינו ז"ל, עם הרחבה ותפארת בדברים שאינם מגופי הלכותיו. ממנו נראה הדר
 כבוד בית אלהינו, ונדע מה שאבדנו בחטאינו, ונתפלל בלב שלם להשם יתברך יחזיר עבודת
 בית מקדשו במהרה בימינו:

זה לשונו

כשמגיע ראש החודש הנקרא אצלם ניסן, יוצאים רצים ושלוחים במאמר המלך והשופטים
 לכל סביבות ירושלים, לכל מי שיש לו מקנה צאן ובקר ימהר להביא המקנה כדי שימצאו
 עולי רגלים די זבחייהם, וגם למאכלם, כי העם רב מאד. וכל מי שלא היה בא לזמן הקצוב, היו
 מתרימין כל ממונו לקדשי הבית. אז היו כל אנשי מקנה ממהרים ובאים, ובנתל סמוך
 לירושלים היו מעבירין המקנה בחל כדי שירחץ וינקה מכל לכלוך, ואמרו שלזה אמר שלמה
 שעלו מן הרצעה (שיר ד.ב). ובהגיעם להרים אשר סביב לירושלים, היה הרבוי כל כך עד

Two New Groups Beginning in time for Elul!